

İş Kazası Sonrası Haklarınız: TCK ve İş Kanunu Kapsamında Adım Adım Rehber

İş Kazası Nedir ve Hangi Durumlar İş Kazası Sayılır?

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na göre iş kazası, sigortalının işyerinde bulunduğu sırada, işveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle veya görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi sırasında, emziren kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda ve sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hâle getiren olaydır.

İş Kazası Kapsamına Giren Durumlar:

- Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada meydana gelen olaylar.
- İşverenin yürüttüğü iş dolayısıyla veya işin gereği olarak meydana gelen olaylar.
- Sigortalının işveren tarafından görevli olarak başka bir yere gönderilmesi sebebiyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda meydana gelen kazalar.
- İşverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş-geliş sırasında yaşanan kazalar.

İş Kazası Sonrası Atılması Gereken Adımlar

Bir iş kazası meydana geldiğinde, hak kaybı yaşamamak için doğru adımların zamanında atılması kritik öneme sahiptir.

1. **Acil Tıbbi Yardım Alınması:** Kazazedenin sağlığı her şeyden önce gelir. Derhal en yakın sağlık kuruluşuna başvurulmalı ve durumun bir iş kazası olduğu belirtilmelidir. Alınacak tüm tıbbi raporlar ve belgeler dava sürecinde delil niteliği taşıyacaktır.
2. **İşverene Bildirim:** Durum derhal işverene veya işveren vekiline (ustabaşı, formen vb.) bildirilmelidir.
3. **SGK'ya Bildirim:** İşveren, kazayı yetkili kolluk kuvvetlerine derhal, Sosyal Güvenlik Kurumu'na (SGK) ise kazadan sonraki 3 iş günü içinde bildirmekle yükümlüdür. İşveren bildirmezse, kazazede bu bildirimini doğrudan SGK'ya yapabilir.
4. **Delillerin Toplanması:** Olay anına şahit olan kişilerin (tanık) iletişim bilgileri alınmalı, mümkünse kazanın meydana geldiği yerin ve yaralanmanın fotoğrafları/videoları çekilmelidir.

İş Kazası Mağdurunun Yasal Hakları

İş kazası geçiren işçinin veya vefatı halinde hak sahiplerinin hem SGK nezdinde hem de işverene karşı hukuki hakları bulunmaktadır.

1. SGK Tarafından Sağlanan Haklar

- Geçici iş göremezlik ödeneği (rapor parası).
- Sürekli iş göremezlik geliri (meslekte kazanma gücü kaybı %10 veya daha fazla ise).
- Vefat halinde hak sahiplerine ölüm geliri bağlanması.
- Cenaze ödeneği.

2. İşverene Karşı Açılabilecek Davalar

İşverenin kusurlu olduğu durumlarda, işçi veya hak sahipleri İş Mahkemelerinde dava açabilir.

- Maddi Tazminat Davası:** Tedavi giderleri, kazanç kaybı, çalışma gücünün azalmasından veya yitilmesinden doğan kayıplar ve ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan kayıpları kapsar.
- Manevi Tazminat Davası:** Kaza nedeniyle duyulan elem, acı ve ızdırabın bir nebze de olsa dindirilmesi amacıyla talep edilir.
- Destekten Yoksun Kalma Tazminatı:** İşçinin vefatı halinde, onun desteği ile geçinen kişilerin (eş, çocuk, anne-baba vb.) bu destekten mahrum kalmaları nedeniyle açtıkları bir maddi tazminat davasıdır.

İşverenin Cezai Sorumluluğu (Türk Ceza Kanunu Kapsamı)

İş kazaları, sadece bir iş hukuku meselesi değildir. İşverenin iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini almaması gibi kusurlu davranışları sonucu meydana gelen kazalar, Türk Ceza Kanunu (TCK) kapsamında suç teşkil edebilir.

- Taksirle Yaralama (TCK m. 89):** İşverenin veya yetkililerinin gerekli dikkat ve özeni göstermeyerek işçinin yaralanmasına sebep olması halinde bu suç oluşur. Şikayete bağlı bir suçtur ve cezası yaralanmanın derecesine göre değişir.
- Taksirle Ölüme Neden Olma (TCK m. 85):** İşverenin kusurlu davranışı sonucu işçi hayatını kaybetmişse, bu suçtan dolayı yargılama yapılır ve hapis cezası öngörülür.

Bu suçlarda 'bilinçli taksir' halinin varlığı, yani sonucun öngörülmesine rağmen önlem alınmaması, verilecek cezanın artırılmasına neden olabilir. Ceza davası, Cumhuriyet Savcılığı tarafından yürütülür ve hukuk davasından bağımsız olarak ilerler.

Örnek Dilekçe Taslağı

İŞ KAZASI NEDENİYLE TAZMİNAT TALEPLİ DAVA DİLEKÇESİ ÖRNEĞİ

[İŞ MAHKEMESİ] SAYIN HAKİMLİĞİ'NE

DAVACI: [Adınız Soyadınız] (T.C. Kimlik No: [TC Kimlik Numaranız])

Adres: [Adresiniz]

VEKİLİ: Av. [Avukat Adı Soyadı]

Adres: [Avukat Adresi]

DAVALI: [İşveren Şirket Unvanı/Adı Soyadı]

Adres: [İşveren Adresi]

KONU: Fazlaya ilişkin haklarımız saklı kalmak kaydıyla, meydana gelen iş kazası nedeniyle [Şimdilik Belirtilecek Miktar] TL maddi ve [Şimdilik Belirtilecek Miktar] TL manevi tazminatın, kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili talebimizden ibarettir.

AÇIKLAMALAR:

1. Müvekkil, davalı işveren nezdinde [Başlangıç Tarihi] tarihinden itibaren [Göreviniz] olarak çalışmaktadır/çalışmıştır.
2. [Kaza Tarihi] tarihinde, saat [Kaza Saati] sularında, işyerinde [Kazanın Meydana Geldiği Yer] bölümünde çalışmakta iken, [Kazanın Nasıl Olduğunu Detaylıca Anlatınız]. Meydana gelen bu kaza neticesinde mvekkilimiz ağır şekilde yaralanmıştır.
3. Söz konusu kaza, davalı işverenin İş Sağlığı ve Güvenliği mevzuatı kapsamında alması gereken önlemleri almaması, gerekli denetimi yapmaması ve ihmalkar davranması sonucu meydana gelmiştir. [Örnek: Gerekli koruyucu ekipman verilmemiştir, makine bakımları yapılmamıştır vb. somut ihmalleri belirtiniz]. Bu nedenle kazanın oluşumunda davalı işverenin tam ve asli kusuru bulunmaktadır.
4. Müvekkil, kaza sonrası [Hastane Adı]'na kaldırılmış ve [Tedavi Süreci Hakkında Bilgi Veriniz]. Kaza nedeniyle müvekkilin [Yüzde Oranı] oranında kalıcı maluliyeti bulunmaktadır. Bu durum, SGK ve adli tıp kurumu raporları ile sabittir. Müvekkil, hem tedavi sürecinde maddi kayba uğramış hem de kalıcı sakatlık nedeniyle gelecekteki kazancından mahrum kalmıştır. Ayrıca yaşanan olay nedeniyle derin bir elem ve ızdırap duymuş, manevi olarak çöküntü yaşamıştır.

HUKUKİ NEDENLER: 6098 S.K., 4857 S.K., 5510 S.K., 6100 S.K. (HMK) ve ilgili tüm yasal mevzuat.

HUKUKİ DELİLLER: İşyeri kayıtları, SGK kayıtları, tanık beyanları, sağlık raporları, maluliyet raporu, bilirkişi incelemesi, keşif ve yasal her türlü delil.

SONUÇ VE İSTEM: Yukarıda arz ve izah edilen nedenlerle, fazlaya ilişkin her türlü dava ve talep hakkımız saklı kalmak kaydıyla;

1. Şimdilik [Miktar] TL maddi tazminatın,
2. Şimdilik [Miktar] TL manevi tazminatın,

kaza tarihi olan [Kaza Tarihi] tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davalı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.

[Dilekçe Tarihi]

Davacı Vekili

Av. [Adınız Soyadınız]

(e-imzalıdır)